

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 89/05-46

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. novembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť P. I., bytom K., zastúpeného advokátkou Mgr. Z. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/99 v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/99 v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003 p o r u š i l základné právo P. I. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/99 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. P. I. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. P. I. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 990 Sk (slovom jedenásťtisícdeväťstodevät'desiat slovenských korún), ktorú je Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne advokátky Mgr. Z. K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 30. marca 2005 č. k. IV. ÚS 89/05-24 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie s'ťažnosť P. I., bytom K. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátkou Mgr. Z. K., B., ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/99 v období po vydaní nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003.

Zo s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľom napádané konanie vedené pod sp. zn. 8 C 30/99 sa začalo podaním žaloby Mestskému súdu v B. 13. februára 1996, ktorý

ju následne 8. marca 1996 odstúpil na ďalšie konanie okresnému súdu ako súdu vecne a miestne príslušnému. Predmetnou žalobou sa sťažovateľ domáhal odškodnenia za úraz, ktorý utrpel počas základnej vojenskej služby. Ústavný súd svojím nálezom č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003 vyslovil, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/99 porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a súčasne prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov. Podľa tvrdenia sťažovateľa okresný súd však aj po vydaní nálezu ústavného súdu koná v jeho veci so zbytočnými prietahmi, čím sa oddŕaňuje právoplatné skončenie sporu a predlžuje sa stav jeho právnej neistoty.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol: «(...) súdne konanie, ktoré sa na Okresnom súde Bratislava III začalo 8. marca 1996 a je stále na súde prvého stupňa bez jeho rozhodnutia vo veci samej, trvá doteraz už viac ako 8 rokov a 7 mesiacov.

Okresný súd Bratislava III pritom porušuje právo sťažovateľa aj po vynesení nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 12/03 zo 16. apríla 2003.

K porušeniu tohto práva dochádza najmä tým, že po tom čo Okresný súd Bratislava III 15. januára 2003 nariadil dokazovanie novým znalcom (predchádzajúci znalec ustanovený uznesením Okresného súdu Bratislava III z 15. júna 2001 znalecký posudok nevypracoval) a po tom čo až 10. októbra 2003 obdržal znalecký posudok, musel opätovne znalkyňu požiadať o doplnenie resp. prepracovanie znaleckého posudku, nakoľko písárskou chybou sa stalo, že v uznesení z 15. januára 2003 boli zle formulované otázky pre znalkyňu. Preto Okresný súd Bratislava III vydal 22. decembra 2003 opravné uznesenie, v ktorom správne naformuloval otázky uložené znalkyni. (...)

Z vyššie uvedeného vyplýva, že Okresný súd Bratislava III svojou pasivitou vo vzťahu k znalkyni, ktorá podala posudok po uplynutí 30-dňovej lehoty, a najmä svojou nesprávnou formuláciou otázok pre znalkyňu nebol schopný od 15. januára 2003, teda viac ako 1 rok a 9 mesiacov zabezpečiť znalecký posudok. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že sťažovateľ už čaká na znalecký posudok od 15. júna 2001, kedy bolo vo veci vôbec prvýkrát nariadené znalecké dokazovanie, teda viac ako 3 roky a 4 mesiace.

Tu treba súčasne pripomenúť, že ak súd neprijal účinné opatrenia za účelom včasného podania znaleckého posudku, ktorý si vyžiadal v rámci vykonávaného dokazovania,

zodpovedá z hľadiska článku 48 ods. 2 Ústavy SR aj za priedahy spôsobené súdnym znalcom pri jeho podaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 108/02).

V súvislosti s nesprávnou formuláciou otázok spôsobenou pisárskou chybou sťažovateľ zasa poukazuje na judikatúru Ústavného súdu SR, z ktorej jednoznačne vyplýva, že „účastník súdneho konania má ... právo dôvodne očakávať, že ... súd nepôjde cestou omylov ... svoje požiadavky musí súd formulovať zrozumiteľne a jednoznačne, aby mu dožiadané orgány poskytli dôkazy potrebné pre rozhodnutie vo veci bez nutnosti dopytov na spresnenie jeho požiadaviek“ (II. ÚS 3/00). Takýto postup, ako už bolo uvedené, nebol a nie je v prípade sťažovateľa uplatňovaný pri zabezpečovaní si znaleckého posudku.

Na záver sťažovateľ uvádza, že po 16. apríli 2003 Okresný súd Bratislava III konal už s vedomím, že v predchádzajúcom konaní porušil jeho základné právo na konanie bez zbytočných priedahov. Napriek tomu Okresný súd Bratislava III nevenoval po tomto dátume zvýšenú pozornosť postupu v tejto veci, ktorú sťažovateľ po náleze Ústavného súdu SR právom očakával.»

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1) Základné právo P. I. na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/1999, od 16. apríla 2004 (správne má byť 16. apríla 2003 pozn.), keď bol vydaný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 12/03-42 porušené bolo.

2) Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/1999 prikazuje konať bez zbytočných priedahov.

3) P. I. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200.000,-Sk (slovom: dvestotísíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4) Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia advokátke Mgr. Z. K., B., vo výške 14 010 Sk (slovom: štrnásťtisícdesať slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda JUDr. B. T. listom sp. zn. Spr. 3838/2004 z 28. februára 2005 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom z 8. júla 2005.

2. 1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem popisu procesných úkonov okresného súdu v predmetnom konaní uviedol:

„(...) je zrejmé, že sa jedná o skutkovo a právne náročnú vec. Predmetom sporu má byť úraz, ktorý mal utrpieť vojak základnej vojenskej služby za skutkovo pochybných okolností. Niet priameho záznamu, rovnako niet priameho svedka. To, že šlo o úraz bolo prekvalifikované po šiestich rokoch. Problematický je tiež rozsah poškodenia žalobcu v príčinnej súvislosti s úrazovým dejom. Skutkové zistenia komplikuje i skutočnosť, že svedkovia navrhovaní žalobcom sú na rôznych miestach republiky, ale i v zahraničí. Situáciu tiež komplikuje delimitácia armády ČSLA. Skutkové riešenie prípadu skomplikoval postup prvého súdneho znalca, ktorý nielenže znalecký posudok nevypracoval, ale súdny spis súdu nevrátil ani napriek urgenciám.

K dĺžke konania tiež prispel tiež žalobca svojím nekvalifikovaným podaním žaloby, ktorá skoro dva roky bola evidovaná ako neúplná žaloba, čo dokumentuje i č. l. 1 spisu.

Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti prípadu, nepovažujem vec za prietahovú, čo do posudzovania prietahov zo strany súdu. Súd vo veci konal v primeraných lehotách.“

2. 2. Právna zástupkyňa sťažovateľa k vyjadreniu okresného súdu zaujala nasledovné stanovisko:

«I. Sťažovateľ v plnom rozsahu zotrváva na svojej sťažnosti z 2. novembra 2004 a nesúhlasí s predsedom Okresného súdu Bratislava III, ktorý nepovažuje „vec za prietahovú, čo do posudzovania prietahov zo strany súdu“ a ktorý uvádza, že „súd vo veci konal v primeraných lehotách“.

Dôvodom sťažovateľovho nesúhlasu s vyššie uvedeným vyjadrením predsedu Okresného súdu Bratislava III z 28. februára 2005 sú, okrem toho, že konanie na Okresnom súde Bratislava III už trvá 9 rokov a 4 mesiace, najmä tieto skutočnosti:

1) o tom, že vec vedenú pod sp. zn. 8 C 30/99 je potrebné považovať za prietáhovú svedčí nález Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 12/03 zo 16. apríla 2003, ktorým už Ústavný súd SR rozhodol, že právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru bolo Okresným súdom Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/99 porušené;

2) ani po 15. januári 2003 resp. po 13. februári 2003 Okresný súd Bratislava III nekonal a nekoná bez zbytočných prietáhov a nerešpektuje ani bod II nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 12/03, v ktorom Ústavný súd SR prikázal Okresnému súdu Bratislava III „aby v konaní sp. zn. 8 C 30/99 konal bez zbytočných prietáhov“; (...)

- sťažovateľ predovšetkým zdôrazňuje, že znalecký posudok nebol podaný 10. marca 2003 ako to uvádza predseda Okresného súdu Bratislava III, ale vypracovaný bol až k 21. septembru 2003 a Okresnému súdu Bratislava III došiel 10. októbra 2003;

- sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že medzi nariadením znaleckého dokazovania dňa 15. januára 2003 a doručením doplneného znaleckého posudku 28. novembra 2004 uplynul 1 rok a viac ako 10 mesiacov, pričom znalecký posudok bolo potrebné doplniť práve v dôsledku chybného postupu súdu;

- sťažovateľ rovnako pripomína, že Okresný súd Bratislava III v opravnom uznesení z 22. decembra 2003 nezmenil 30-dňovú lehotu, v ktorej mala znalkyňa podať znalecký posudok. Napriek tomu znalecký posudok došiel súdu až 28. novembra 2004, teda takmer po roku;

- sťažovateľ ďalej uvádza, že podľa vyjadrenia právnej zástupkyne sťažovateľa Mgr. P., doplnený znalecký posudok, ktorý došiel súdu 28. novembra 2004 jej do dňa spisovania tohto stanoviska, t. j. viac ako 7 mesiacov, nebol doručený, hoci jeho doručenie telefonicky urgovala. Rovnako podľa vyjadrenia Mgr. P. do dňa spisovania tohto stanoviska neobdržala ani odpoveď predsedu Okresného súdu Bratislava III na sťažnosť na prietahy v konaní podľa § 17 ods. 1 zákona č. 80/1992 Zb. vo vtedy platnom znení podanú dňa 29. októbra 2004.

4) k vyjadreniu predsedu súdu sťažovateľ tiež pripomína, že vec nie je možné považovať za náročnú po právnej a skutkovej stránke ako to uvádza predseda Okresného súdu Bratislava III. Ústavný súd SR totiž už vo svojom náleze, sp. zn. III. ÚS 12/03

zdôraznil, že hoci sa môže táto vec ukázať ako skutkovo zložitá, tak táto skutočnosť nebola rozhodujúca pre trvanie konania na Okresnom súde Bratislava III vzhľadom na úkony, ktoré súd v tejto veci vykonal, resp. nevykonal k dátumu podania sťažnosti Ústavnému súdu SR (str. 6 nálezu). Tento právny názor Ústavného súdu SR ostáva v platnosti aj naďalej, pretože od 15. januára 2003 do 28. novembra 2004 sa v dôsledku chybného postupu súdu vo veci efektívne nekonalo.

5) k argumentu predsedu Okresného súdu Bratislava III, že k dĺžke konania tiež prispel sťažovateľ svojim nekvalifikovaným podaním žaloby sťažovateľ pripomína, že Ústavný súd SR v náleze, sp. zn. III. ÚS 12/03 „nezistil skutočnosť, ktorá by mala byť zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom“ (str. 6 nálezu); (...)

Z vyššie uvedeného, ako aj z obsahu sťažnosti z 2. novembra 2004 je zrejmé, že Okresný súd Bratislava III aj po náleze Ústavného súdu SR, sp. zn. III. ÚS 12/03 naďalej porušuje článok 48 ods. 2 Ústavy SR a článok 6 ods. 1 Dohovoru.»

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (m. m. I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

4. V tejto veci pôvodne prijímal sťažnosť IV. senát ústavného súdu, pretože v roku 2004 a v roku 2005 v súlade s rozvrhom práce na tento rok bol sudca spravodajca Juraj Horváth členom IV. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu uznesením z 31. mája 2005 Dodatkom č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2005

sp. zn. Spr 1164/04 rozhodlo, že s účinnosťou od 8. júna 2005 sa sudca spravodajca Juraj Horváth stal členom I. senátu ústavného súdu. Plénum ústavného súdu zároveň rozhodlo, že veci, v ktorých je sudcom spravodajcom Juraj Horváth, sa prejednávajú v I. senáte ústavného súdu. Z tohto dôvodu sa táto vec prejedнала a rozhodla vo veci samej v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 8 C 30/99 v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003:

- 5. máj 2003 – spis bol z ústavného súdu vrátený okresnému súdu;
- 29. júl 2003 – právna zástupkyňa sťažovateľa oznámila okresnému súdu, že z dôvodu urýchlenia konania sami požiadali súdneho znalca (MUDr. L.) o vypracovanie znaleckého posudku z odboru chirurgie – traumatológie;
- 10. október 2003 – okresnému súdu bol doručený znalecký posudok vypracovaný súdnou znalkyňou MUDr. V., ktorú súd poveril jeho vypracovaním uznesením z 15. januára 2003, v ktorom jej uložil lehotu 30 dní na jeho vypracovanie;
- 20. október 2003 – okresný súd zaslal znalecký posudok na vyjadrenie účastníkom (sťažovateľovi bol doručený 22. októbra 2003);
- 27. október 2003 – právna zástupkyňa sťažovateľa sa vyjadrila k znaleckému posudku;
- 14. november 2003 – žalovaný sa vyjadril k znaleckému posudku;
- 2. december 2003 – právna zástupkyňa sťažovateľa žiadala nariadiť pojednávanie;
- 22. december 2003 – okresný súd uznesením opravil výrok uznesenia z 15. januára 2003, ktorým bolo nariadené znalecké dokazovanie súdnou znalkyňou MUDr. V., z dôvodu, že v predmetnom uznesení „*došlo k písárskej chybe a k zrejmej nesprávnosti spojením druhej a tretej otázky položenej znalcovi*“, a súčasne okresný súd vyzval súdnu znalkyňu MUDr. V., aby do 20 dní vypracovala dodatok k znaleckému posudku zodpovedaním otázok, ktoré boli sformulované v tomto opravnom uznesení (súdnej znalkyni bol súdny spis spolu s výzvou doručený 16. marca 2004);
- 2. august 2004 – právna zástupkyňa sťažovateľa urgovala nariadenie pojednávania;

- 24. september 2004 – okresný súd urgoval súdnu znalkyňu, aby predložila dodatok k znaleckému posudku;
- 3. november 2004 – okresný súd uznesením uložil súdnej znalkyni poriadkovú pokutu z dôvodu nevypracovania dodatku k znaleckému posudku v súdom stanovenej lehote;
- 18. november 2004 – súdna znalkyňa MUDr. V. predložila okresnému súdu dodatok k znaleckému posudku, ospravedlnila jeho oneskorené vypracovanie jej zhoršeným zdravotným stavom a súčasne žiadala o „*možné odpustenie pokuty za oneskorené odovzdanie dodatku znaleckého posudku*“;
- 17. marec 2005 – právna zástupkyňa sťažovateľa urgovala nariadenie pojednávania.

Od 17. marca 2005 okresný súd vo veci nevykonal žiadny úkon.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie vecí v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním vecí na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 30/99 o žalobe sťažovateľa o náhradu škody za úraz spôsobený počas základnej vojenskej služby došlo k porušeniu označeného základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov

garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. právo na prejednanie vecí v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť vecí, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium „zložitosť vecí“, ústavný súd nezistil v posudzovanom období žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej alebo faktickej zložitosti ovplyvňujúcej dĺžku konania pred okresným súdom po vydaní nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003. Okresný súd v tomto období iba zabezpečoval predloženie znaleckého posudku súdnym znalcom, ktorého ustanovil uznesením z 15. januára 2003, teda ešte pred rozhodovaním ústavného súdu 16. apríla 2003.

Ústavný súd konštatuje, že aj napriek tomu, že ide o konanie o náhradu škody spôsobenej na zdraví, ktoré si vo všeobecnosti vyžaduje zo strany súdu rýchle prerokovanie a rozhodnutie, ako aj napriek ústavným súdom už vyslovenému porušeniu práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov v predmetnej veci, konanie, ktoré sa začalo na okresnom súdu 8. marca 1996, nie je k dnešnému dňu, t. j. po viac ako 9 rokoch a 8 mesiacoch meritórne rozhodnuté ani na súde prvého stupňa.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľa ako účastníka konania, ústavný súd v jeho správaní nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by odôvodňovali konštatovanie ich vplyvu na vznik zbytočných prietáhov v posudzovanom období.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v období po vydaní nálezú ústavného súdu č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003, pričom zbytočné prietahy v konaní okresného súdu v tomto rozhodnom období posudzoval ako celok.

Na ťarchu okresného súdu možno pričítať obdobia, počas ktorých okresný súd nevykazoval relevantnú procesnú činnosť:

- od 5. mája 2003 (spis bol po rozhodnutí ústavného súdu vrátený okresnému súdu) do 10. októbra 2003 (súdna znalkyňa predložila okresnému súdu znalecký posudok), t. j. okresný súd v období viac ako 5 mesiacov nevykonával vo vzťahu k súdnej znalkyni žiaden procesný úkon smerujúci k včasnému zabezpečeniu znaleckého posudku. Pre úplnosť je potrebné dodať, že znalecké dokazovanie nariadil okresný súd ešte uznesením z 15. januára 2003 a súdnej znalkyni uložil lehotu na vypracovanie znaleckého posudku 30 dní, pričom počas celej tejto doby súdnu znalkyňu, aby predložila znalecký posudok, neurgoval. Ústavný súd k tomu dodáva, že ak súd neprijal účinné opatrenia za účelom včasného podania znaleckého posudku, ktorý si vyžiadal v rámci vykonávaného dokazovania, zodpovedá z hľadiska práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov aj za prietahy spôsobené súdnym znalcom pri jeho podaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 108/02);
- od 16. marca 2004 (súdnej znalkyni bol doručený súdny spis spolu s výzvou okresného súdu, aby do 20 dní vypracovala dodatok k znaleckému posudku) do 24. septembra 2004 (okresný súd urgoval súdnu znalkyňu, aby predložila dodatok k znaleckému posudku), t. j. okresný súd urgoval predloženie dodatku k znaleckému posudku súdnou znalkyňou po viac ako 6 mesiacoch;
- od 18. novembra 2004 (súdna znalkyňa predložila okresnému súdu dodatok k znaleckému posudku) až dosiaľ okresný súd v predmetnej veci počas doby viac ako 1 rok a nevykazuje žiadnu procesnú činnosť.

Celková dĺžka zbytočných prietáhov ustálená ústavným súdom v posudzovanom období je viac ako 1 rok a 11 mesiacov.

Z dôvodu posúdenia prietáhov v napadnutom konaní ústavný súd poukazuje aj na taký nedostatok v konaní okresného súdu, ako je nesprávna formulácia otázok pre súdneho znalca spôsobená pisárskou chybou v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania 15. januára 2003, v dôsledku čoho musel okresný súd toto svoje pochybenie naprávať uznesením z 22. decembra 2003 a následne opätovne vyzývať súdnu znalkyňu na dopracovanie znaleckého posudku. Tento postup okresného súdu konanie nepochybne

predĺžil minimálne o viac ako 1 rok a 10 mesiacov (od 15. januára 2003 do 18. novembra 2004), pretože bude potrebné opakovane zadovážiť vyjadrenie účastníkov aj k dodatku znaleckého posudku.

V súvislosti s tvrdeniami podpredsedu okresného súdu JUDr. M. K. v listoch sp. zn. Spr. 3838/04 zo 17. júna 2005 a sp. zn. Spr. 3696/05 z 9. novembra 2005 o tom, že v predmetnom konaní viackrát dochádzalo k zmene zákonného sudcu, ako aj to, že zákonná sudkyňa, ktorá teraz vec prejednáva, „*má vo svojom oddelení takmer 300 nevybavených vecí*“, ústavný súd konštatuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté prieťahy, a to len v tom prípade, ak sa za tým účelom prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote.

Z vyjadrenia podpredsedu okresného súdu nevyplýva prijatie účinných opatrení. Skutočnosť, že okresný súd má problémy s vybavovaním veľkého množstva agendy, nemôže byť pripočítaná na ťarchu účastníkov konania a nemá povahu okolností, ktoré by vylučovali zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci účastníka, ktorý sa naň obrátil (I. ÚS 156/02, I. ÚS 65/04).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil, že v období po rozhodnutí ústavného súdu č. k. III. ÚS 12/03-42 zo 16. apríla 2003 došlo zo strany okresného súdu opätovne k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ sa domáhal aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 200 000 Sk s odôvodnením: *„že priznanie primeraného finančného zadost'učinenia ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch prichádza do úvahy predovšetkým v tých prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nie je už možné napraviť. To znamená, že neprichádza do úvahy zrušenie rozhodnutia alebo opatrenia, resp. uvedenie do pôvodného stavu. Sťažovateľov prípad je práve takýto. Preto podľa sťažovateľa prichádza v jeho prípade do úvahy primerané finančné zadost'učinenie, ktoré je peňažnou protihodnotou utrpenej nemajetkovej ujmy (napr. I. ÚS 15/2002). Sťažovateľ považuje za primerané priznať mu sumu 200.000,- Sk.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prier'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľa dostatočným zadost'učinením aj preto, že v priebehu posudzovaného konania okresného súdu mu už raz bola poskytnutá aj ochrana v konaní pred ústavným súdom, ktorý v konaní sp. zn. III. ÚS 12/03 konštatoval zbytočné prier'ahy pred okresným súdom. Okresný súd však nerešpektoval nález ústavného súdu a po vydaní nálezu ústavného súdu bol vo veci sťažovateľa opätovne nečinný. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľovi aj finančné zadost'učinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, najmä vzhľadom na opakovanú nečinnosť okresného súdu, považuje za primerané vo výške 50 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia.

Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2004 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume dvakrát 4 534 Sk a k tomu dvakrát náhrada režijného paušálu po 136 Sk vo výške 9 340 Sk [po zaokrúhlení podľa § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška 163/2002 Z. z.“)]. Sťažovateľovi patrí tiež náhrada za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2005 (vyjadrenie z 8. júla 2005) v sume 2 501 Sk a režijný paušál 150 Sk. Sťažovateľovi tak patrí náhrada trov konania pred ústavným súdom v celkovej sume 11 990 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. a z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“) v znení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 279/2005 Z. z, ktorou sa mení vyhláška č. 655/2004 Z. z.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2005